Stuk **444** (1996-1997) – Nr. 1

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1996-1997

17 oktober 1996

BELEIDSBRIEF

Leefmilieu, Natuur, Landinrichting en Landschappen

Beleidsprioriteiten 1997

ingediend door de heer Theo Kelchtermans,
Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling

INHOUDSOPGAVE

* INLEIDING blz. 3

* PROGRAMMAPUNTEN : blz. 4

1°	MEERJARENBELEIDSPLANNING	blz. 4
2°	"REGULEREN WAAR MOET, DEREGULEREN WAAR KAN"	blz. 6
3°	GEMEENTELIJKE MILIEUCONVENANT	blz. 7
4°	MILIEUVERGUNNINGENBELEID	blz. 8
5°	HANDHAVING	blz.10
6°	AFVALSTOFFENBELEID	blz.12
7°	BODEMSANERING	blz.14
8°	WATERVOORZIENING	blz.14
9°	GRONDWATER	blz.16
10°	OPPERVLAKTEWATEREN	blz.17
11°	BEHEER ONBEVAARBARE WATERLOPEN	blz.20
12°	MESTBELEID	blz.21
13°	MILIEUHEFFINGEN	blz.24
14°	INRICHTING VAN HET LANDELIJKE GEBIED	blz.31
15°	NATUUR, BOS EN GROEN	blz.33
16°	LANDSCHAPPEN	blz.35

INLEIDING

Met deze beleidsbrief wordt beoogd de MINA-beleidslijnen voor het komende jaar 1997, zoals die ook reeds zijn vertaald in het voorliggende ontwerp van begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1997, nader toe te lichten.

De in deze beleidsbrief vooropgezette beleidslijnen kaderen in het geheel van de MINA-meerjarenbeleidsplanning zoals deze in de beleidsbrief "Het leefmilieu in Vlaanderen" van oktober 1995 zijn uiteengezet.

Het is nuttig opnieuw te verwijzen naar de MINA-meerjarenbeleidsplanning zoals die dwingend is vastgelegd door het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid. Verder in deze brief wordt de stand van uitvoering van dit decreet nader toegelicht. Toch kan hier reeds melding worden gemaakt van de decretale verplichting om in de toekomst het in het kader van de milieubeleidsplanning op te stellen milieujaarprogramma aan het Vlaams Parlement te bezorgen samen met het ontwerp van begroting. Het MINA-plan 2, dat betrekking heeft op de planperiode 1997-2001, is op dit ogenblik nog niet goedgekeurd zodat er uiteraard ook nog geen ontwerp-milieujaarprogramma voor 1997 ter uitvoering en ter operationalisering van MINA-plan 2 kan worden voorgelegd.

Om reden van bondigheid is de beleidsbrief beperkt gehouden tot een samenvattend overzicht van de voor 1997 voorgenomen activiteiten en maatregelen, zowel inzake milieu en natuur als inzake de inrichting van het landelijke gebied en de landschappen. Uit dit beperkt overzicht mag dan ook niet afgeleid worden dat andere belangrijke aspecten die in deze beleidsbrief minder of niet aan bod komen niet de nodige aandacht in het beleid zouden krijgen.

PROGRAMMAPUNTEN

1° MEERJARENBELEIDSPLANNING (MINA-PLAN 2)

Door het Vlaams Parlement werd op 5 april 1995 de decretale basis gelegd voor de meerjarenmilieubeleidsplanning in Vlaanderen. Hierbij worden drie luiken voorzien, met name het milieurapport, het milieubeleidsplan en het milieujaarprogramma.

In het **milieurapport** wordt op basis van wetenschappelijke gegevens de toestand van het milieu beschreven. Daarnaast wordt voor een aantal mogelijke beleidsscenario's nagegaan hoe het milieu er in de toekomst zal uitzien. Het dient om de twee jaar te worden opgesteld. Het eerste Milieu- en Natuurrapport, MIRA 1, werd in 1994 opgemaakt en dit in uitvoering van de beslissing van de Vlaamse regering van 30 september 1993. Het tweede milieurapport in de rij MIRA 2, zal tegen 26 november 1996 door de Vlaamse Milieumaatschappij worden afgewerkt.

In het **milieubeleidsplan** worden de lange termijn doelstellingen aangegeven evenals de nodige maatregelen om deze doelstellingen te bereiken. In 1989 werd met het MINA-plan 1 een eerste dergelijke meerjarenbeleidsplanning vastgesteld. Het MINA-plan 2, dat betrekking heeft op de planperiode 1997-2001, zal het eerste plan zijn dat wordt vastgesteld conform de decretale procedure.

De opstelling van het ontwerp van MINA-plan 2 werd door de Vlaamse regering toevertrouwd aan een planningsteam samengesteld uit de topambtenaren van de Vlaamse administratie en de milieu-instellingen. Onder hun verantwoordelijkheid werd door een team milieuambtenaren het ontwerp-MINA-plan 2 opgemaakt.

Het aldus opgstelde ontwerp-plan werd, zoals het decreet voorschrijft, begin mei 1996 ter advies voorgelegd aan de SERV, MINA-Raad, de bevoegde commissies van het Vlaams Parlement, de provincies en de gemeenten. Daarnaast werd het ontwerp-MINA-plan 2 tijdens de maanden mei en juni 1996 voor openbaar onderzoek voorgelegd aan de bevolking, met tot doel iedereen de kans te geven eventuele opmerkingen en voorstellen tot aanpassing te formuleren.

In de loop van de maanden juni en juli 1996 werden de gevraagde adviezen overgemaakt aan het planningsteam. De adviezen van de gemeenten en de resultaten van het openbaar onderzoek worden uiterlijk eind september 1996 ingewacht.

Het planningsteam verwerkt de ingezonden adviezen en opmerkingen. Verwacht wordt dat het definitieve ontwerp-MINA-plan 2, samen met een overwegingsdocument waarin alle bemerkingen worden besproken, door het planningsteam tegen 15 november 1996 zal kunnen zijn afgewerkt. De doelstelling daarbij blijft tegen begin 1997 te beschikken over een milieubeleidsplan voor de volgende vijf jaren dat de goedkeuring wegdraagt van de Vlaamse regering.

Op basis van de eerste praktijkervaring zal in de loop van 1997 een kritische evaluatie van het planningsproces in zijn geheel worden doorgevoerd. De parlementaire Commissie Leefmilieu en Natuurbehoud heeft overigens in haar advies reeds de bereidheid aangegeven de decretale procedure bij te stellen.

De **milieujaarprogramma's** ten slotte geven heel concreet aan welke activiteiten en maatregelen in het beschouwde jaar zullen worden uitgevoerd respectievelijk getroffen ter uitvoering en ter operationalisering van het MINAplan en wat hiervan de kostprijs is.

Het ontwerp van milieujaarprogramma moet samen met de ontwerp-begroting voor het desbetreffende jaar aan het Vlaams Parlement worden bezorgd. Het eerste ontwerp van milieujaarprogramma kan pas worden opgemaakt na de definitieve goedkeuring van het MINA-plan 2. Verwacht mag worden dat de eerste maanden van 1997 het eerste ontwerp-milieujaarprogramma door het planningsteam zal kunnen worden voorbereid zodat dit wellicht reeds zal kunnen worden voorgelegd bij een mogelijke tussentijdse aanpassing van de begroting voor 1997.

Verder zal in de loop van 1997 gestart worden met de effectieve uitvoering van de acties ter uitvoering en operationalisering van het MINA-plan 2, zodra dit laatste definitief is goedgekeurd. Een managementteam van deskundigen-ambtenaren zal instaan voor de opvolging van de uitvoering van deze acties. De effectieve uitvoering van deze acties zal worden verankerd binnen de milieuadministraties en/of de Vlaamse overheidsinstellingen.

2° "REGULEREN WAAR MOET, DEREGULEREN WAAR KAN"

In de loop van het laatste decennium werden belangrijke inspanningen gedaan om de milieuwetgeving te moderniseren en doelmatiger te maken.

Deze ontwikkeling werd ingezet met het milieuvergunningsdecreet. Zij nam in belang toe met de oprichting op 5 juli 1989 van de Interuniversitaire Commissie tot Herziening van het Milieurecht in het Vlaamse Gewest en de goedkeuring in 1995 van een eerste reeks decreten gebaseerd op de werkzaamheden van deze Commissie.

Op 9 mei 1996 werd het initiatief genomen om het globale voorontwerp van decreet milieubeleid, dat door de Interuniversitaire Commissie op 20 februari 1995 werd afgewerkt, in zijn geheel aan de SERV en de Mina-Raad voor advies voor te leggen om aldus de modernisering van het milieurecht te kunnen voltooien. De SERV en de Mina-Raad hebben inmiddels een prioriteitenlijst inzake de behandeling ervan voorgelegd. Op deze wijze kan de modernisering van de Vlaamse milieuwetgeving in de loop van de eerstkomende jaren verder worden afgewerkt.

Bij het opstellen en uitwerken van de milieuwetgeving moet een evenwicht gevonden worden tussen talrijke en soms zeer complexe ecologische, economische en sociale, technische en wetenschappelijke elementen. In elk geval heeft zij een toenemende impact op het leven en werk van de burger, de overheid en de ondernemer. Zoals elke wetgeving wordt ook de milieuwetgeving daarbij des te gemakkelijker aanvaard en vrijwillig nagekomen naarmate de rechtsonderhorige sterker het gevoel heeft dat de betrokken wetgeving een maatschappelijk relevant doel realiseert. Omgekeerd vermindert de maatschappelijke aanvaarding van de wetgeving en verhogen de kosten van de handhaving ervan naarmate zij meer bepalingen bevat die de rechtsonderhorige ervaart als sterk bezwarend terwijl hij de maatschappelijke meerwaarde ervan niet inziet. Het bestaan van bepalingen met deze kenmerken brengt de wetgeving waarvan zij deel uitmaken in haar geheel in diskrediet.

Dit alles illustreert de noodzaak om de bevolking verder bewust te maken van het nut van het milieubeleid in het algemeen en van de specifieke beleidsmaatregelen die de overheid treft in het kader van haar zorg voor een duurzame ontwikkeling. Tevens moet de regering er echter over waken dat de milieuwetgeving zo weinig mogelijk bepalingen bevat die de burger en de ondernemer bezwaren zonder dat zij voor het milieubeleid een effectieve meerwaarde meebrengen.

Om deze laatste doelstellingen ook op het vlak van de milieu-uitvoeringsreglementering te verwezenlijken besliste de Vlaamse regering op 9 mei 1996 een Commissie Evaluatie Milieu-uitvoeringsreglementering op te richten. Deze commissie moet onderzoeken of een herregulering door opheffing of aanpassing van bepaalde technische milieunormen zich opdringt. De werkzaamheden van de Commissie Evaluatie Milieu-uitvoeringsreglementering mogen de bespreking van het voorontwerp Decreet Milieubeleid niet doorkruisen. Onder meer om deze reden moeten zij beperkt blijven tot de technische milieunormen.

De installatievergadering van deze commissie, die wordt voorgezeten door professor dr. ir. Jan BERGHMANS van de KULeuven, had plaats op 30 september 1996. Het is de bedoeling dat wanneer de evaluatie van een welbepaalde milieu-uitvoeringsreglementering is beëindigd, tussentijdse resultaten worden voorgelegd. Op basis van deze tussentijdse resultaten zal de huidige milieureglementering zo nodig worden bijgestuurd.

3° GEMEENTELIJKE MILIEUCONVENANT

Op 30 oktober 1991 hechtte de Vlaamse regering haar goedkeuring aan de overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest en de belangstellende steden en gemeenten, betreffende het gemeentelijk MINA-beleid. Deze vrijwillige overeenkomst of gemeentelijk milieuconvenant, ging voor de meeste gemeenten (277) in op 1 januari 1992 en voor respectievelijk 11, 5 en 1 gemeenten op 1 januari 1993, 1994 en 1995. Deze gemeentelijke milieuconvenant loopt tot einde 1996.

De doelstelling van deze eerste generatie van overeenkomsten betrof "het stimuleren door de Vlaamse Gemeenschap van de systematische en deskundige aanpak van de toenemende en steeds ingewikkelder wordende gemeentelijke milieutaken".

Artikel 1 van de huidige milieuconvenant stelt tevens voorop dat de Vlaamse Gemeenschap, na beëindiging van de overeenkomst, haar ondersteuning van het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid zal verderzetten. Gelet op het succes van de eerste generatie van milieuconvenanten ligt het voor de hand dat voor de jaren 1997, 1998 en 1999 dezelfde werkwijze wordt gehandhaafd.

Aldus geeft het Vlaamse Gewest samen met de gemeenten overigens ook uitvoering aan de verbintenissen die België op het vlak van "initiatieven van plaatselijke overheden ter ondersteuning van Agenda 21" heeft aangegaan in het kader van de Rio-conferentie

over Milieu en Ontwikkeling (3 tot 14 juni 1992). Deze Agenda 21 vermeldt onder hoofdstuk 28 "Initiatieven van plaatselijke overheden" o.m. :

"28.3. Alle plaatselijke overheden dienen in dialoog te treden met hun burgers, plaatselijke organisaties en particuliere ondernemingen en "een plaatselijke Agenda 21" aan te nemen. Overleg en consensus kunnen ertoe leiden dat de plaatselijke overheden leren van burgers en van plaatselijke organisaties, organisaties van burgers en gemeenschappen en organisaties uit de bedrijfswereld, en dat zij de informatie verwerven die nodig is om de beste strategieën op te stellen. Het proces van overleg zou op gezinsniveau het bewustzijn inzake kwesties van duurzame ontwikkeling moeten vergroten. Programma's, beleidsmaatregelen, wetten en verordeningen van plaatselijke overheden ter realisatie van de doelstellingen van Agenda 21 kunnen geëvalueerd en aangepast worden op basis van plaatselijke programma's. Er zouden ook strategieën kunnen worden toegepast voor het ondersteunen van voorstellen voor plaatselijke, nationale, regionale en internationale financiering.".

Aan de steden en gemeenten zal dan ook worden voorgesteld een nieuwe milieuconvenant voor de periode 1997 tot en met 1999 af te sluiten met het Vlaamse Gewest. Ten einde de in het MINA-beleid passende projecten meer op maat van de verschillende steden en gemeenten mogelijk te maken, wordt daarbij een basisovereenkomst voorgesteld met slechts minimale engagementen vanwege de steden en gemeenten die de continuïteit met de huidige milieuconvenant moet verzekeren. Daarnaast hebben de steden en gemeenten de mogelijkheid optioneel projectmatige subovereenkomsten af te sluiten kaderend in deze basisovereenkomst. In het licht van de voormelde Agenda 21 gaat daarbij een bijzondere aandacht naar de opstelling van een gemeentelijk milieubeleidsplan. Ook de selectieve inzameling van de huishoudelijke afvalstoffen wordt heel bijzonder gestimuleerd. Zowel voor de basisovereenkomst als voor de optionele subovereenkomsten wordt een aangepaste betoelaging in het vooruitzicht gesteld.

4° MILIEUVERGUNNINGENBELEID

a) <u>Actualisering MER-plicht</u> :

De huidige MER-regelgeving betreft de omzetting van de EU-richtlijn 85/337/EEG van 27 juni 1985 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten. België werd begin 1996 door het EU-Hof veroordeeld wegens onvolledige omzetting van deze EU-richtlijn mede om reden dat werd

geoordeeld dat de Vlaamse regelgeving inzonderheid geen correcte omzetting inhield voor wat betreft :

- de geïntegreerde scheikundige installaties waarvoor in de Vlaamse reglementering onderdrempels zijn voorzien;

- de lijst van de zogenaamde facultatieve lijst van projecten.

Op 25 juni 1996 heeft de EU-raad een gemeenschappelijk standpunt ingenomen met het oog op de aanneming van een wijzigingsrichtlijn met betrekking tot voormelde EU-richtlijn. Op basis van de definitief goedgekeurde wijzigingsrichtlijn zal een aanpassing gebeuren van de besluiten van de Vlaamse regering van 23 maart 1989 die de MER-plicht regelen.

b) Grondwatervergunningen :

Met het oog op een bescherming van de kwaliteit en het beheer van het grondwater werd op 24 januari 1984 het decreet houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer goegekeurd. In uitvoering van dit decreet heeft de Vlaamse regering een aantal besluiten genomen die voornamelijk de exploitatievoorwaarden en de vergunningsplicht van grondwaterwinningen regelen alsook een aantal beschermingsmaatregelen zowel binnen als buiten afgebakende beschermingszones rond drinkwaterwingebieden.

Het gaat met name om:

- het besluit van de Vlaamse regering van 27 maart 1985 houdende reglementering en vergunning voor het gebruik van grondwater en de afbakening van waterwingebieden en beschermingszones;

- het besluit van de Vlaamse regering van 27 maart 1985 houdende reglementering van de handelingen binnen de water(win)gebieden en de beschermingszones;

- het besluit van de Vlaamse regering van 27 maart 1985 houdende reglementering van de handelingen die het grondwater kunnen verontreinigen.

De ervaring heeft aangetoond dat deze reglementering een aantal hiaten en onvolkomenheden vertoont die een doeltreffend grondwaterbeleid in de weg staan. Een aanpassing van deze reglementering in het licht van de volgende doelstellingen zal worden doorgevoerd : duidelijkheid, rechtszekerheid en

eenvormigheid, vereenvoudiging en versnelling van de procedures en een aanpassing aan de nieuwe administratieve organisatie.

Daarbij zal onderzocht worden in hoeverre de grondwatervergunning in de VLAREM-vergunning kan worden geïntegreerd. Dergelijke integratie past immers volkomen in de integrale benadering die aan de basis ligt van de VLAREM-vergunning.

5° HANDHAVING

De handhaving van de milieuhygiënewetgevingen blijft de dag van vandaag problemen stellen. De vaststellingen van milieudelicten zijn veelal nog het gevolg van toevalstreffers of van de inzet van een paar enthousiaste parketmagistraten en de toezichthoudende ambtenaren van de afdeling Milieu-inspectie, dan wel van een echt gecoördineerd optreden.

Een kordate aanpak - door de bevoegde overheden - van de uitbouw van een handhavingsapparaat zoals onder andere vooropgesteld in het milieuvergunningsdecreet en het VLAREM I lijkt dan ook prioritair te zijn ; het opzetten van samenwerkingsverbanden tussen de parketten en de bestuurlijke toezichthouders (met in de eerste plaats de afdeling Milieu-inspectie) met respect voor ieders verantwoordelijkheid en onafhankelijkheid is derhalve een noodzakelijke stap in de richting van een betere handhaving van de milieuhyginewetten.

In het aan de gang zijnde overleg tussen vertegenwoordigers van procureurs-generaal en gewestelijke administraties bevoegd voor Leefmilieu, is de nood aangevoeld om een aantal prioriteiten inzake de aanpak en vervolging van milieumisdrijven te bepalen.

Daar waar de wetgever in artikel 65 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedebouw qua handhaving een zekere coördinatie heeft uitgewerkt (het Openbaar Ministerie neemt de keuze van herstelmaatregel van de gemachtigde ambtenaar en het College van Burgemeester en Schepenen over ; deze laatsten zijn ook bevoegd voor de verlening van de (regularisatie)vergunning en de eventuele administratieve maatregelen bv. stakingsbevel genomen n.a.v. een bouwmisdrijf), is hij in de leefmilieuwetten vrij klassiek te werk gegaan.

Alle sectorale wetten bevatten zowel bepalingen betreffende toezicht en controle, waarmee ambtenaren van het betrokken functioneel bestuur werden belast, als strafbepalingen, die meestal vrij ruim opgevat zijn en louter verwijzen naar de naleving

van de bepalingen van de desbetreffende wet zelf, zonder dat de aantasting van de ecologische goederen (water, lucht, bodem, ...) gepenaliseerd wordt.

Gezien deze wettelijke constellatie ontstonden er institutioneel twee "handhavings-invalshoeken" : de toezichtambtenaren enerzijds en het openbaar ministerie anderzijds.

Gesteund echter door een omvangrijke reeks beschouwingen en commentaren kwamen de beide actoren tot het inzicht dat beide handhavingsmechanismen op elkaar moeten afgestemd worden en dat een intensieve wissel- en samenwerking een must was en nog steeds is.

Verschillende elementen kunnen daarbij in het debat gegooid worden : informatie-uitwisseling, preventief en repressief effect, de rechtsbescherming, voldoende herstel, de onafhankelijkheid t.o.v. het bestuur, wijziging van de wetgeving (cfr. handhavingsdecreet Commissie Bocken).

Het vereiste veranderingsproces is ongetwijfeld niet eenvoudig door het feit dat binnen het bestuurlijke handhavingsapparaat een coherente aanpak dient uitgebouwd te worden (bv. lokale handhaving is weinig doortastend).

Een adequate coördinatie van de handhaving in het milieurecht wordt ook bemoeilijkt door de staatsrechtelijke verdeling van bevoegdheden : leefmilieubeleid is dan wel hoofdzakelijk een gewestelijke aangelegenheid, strafrecht en strafrechtbeleid en de organisatie ervan situeren zich - meer dan ooit - op federaal niveau.

De bepaling van de juiste dosering van de verschillende handhavingsmechanismen in functie van de impact van de inbreuk op het leefmilieu en binnen de machtskritische vereisten van de rechtsbescherming (daarmee worden bedoeld de bescherming van rechten en vrijheden, alsook de bescherming van het leefmilieu los van de daaraan gekoppelde, maar niet steeds gelijklopende administratieve belangen) zal een wetenschappelijke ondersteunende visie vergen en dient parallel door alle betrokken actoren geïncorporeerd, gepraktiseerd en gedynamiseerd te worden.

Het bepalen van prioriteiten in de stafvervolging zal dus een aspect vormen van de samenwerking. Ieder zal onafhankelijk en in respect voor elkaars verantwoordelijkheden zijn rol moeten blijven spelen. Prioritair lijkt dan ook in eerste instantie de uitwerking van concrete actiepunten en de belichting van een aantal probleemgebieden zodat de samenwerking in het gehele Vlaamse Gewest vorm kan krijgen.

De hierboven geschetste problematiek geldt ook voor het zgn. milieubeheersrecht d.i. het recht dat zich rechtstreeks richt op de bescherming van de ecologische goederen zelf buiten de directe menselijke leefomgeving zoals natuurbehoud, bossen, fauna en flora, biodiversiteit en -veiligheid.

6° AFVALSTOFFENBELEID

Het Vlaamse afvalstoffenbeleid stelt preventie en recuperatie voorop. Stilaan worden op het terrein de resultaten van het gevoerde beleid zichtbaar. Het beleid zal in dezelfde richting verdergezet worden. Het ontstaan van afvalstoffen moet verder beperkt worden. De niet te vermijden afvalstoffen moeten op een zo hoogwaardig mogelijke wijze verwerkt worden.

Het PRESTI-programma (PREventie STImuleren), dat voornamelijk tot doel heeft om de KMO-bedrijven aan te zetten tot het nemen van preventiemaatregelen, zal verdergezet worden onder de vorm van twee deelprogramma's. Deze programma's hebben enerzijds tot doel om de toepassing van gekende preventieve maatregelen beter te verspreiden in een bedrijfssector, en zijn zo in feite gedeeltelijk een vervolg op het eerste PRESTI-programma. Anderzijds zullen de bedrijven zelf ertoe aangezet worden om preventiegerichte actieplannen op te stellen en uit te voeren.

In 1995 werd de stijgende tendens in de productie van huishoudelijke afvalstoffen eindelijk doorbroken en zijn de cijfers ongeveer gestabiliseerd. Daarnaast is ook het aandeel van de selectief ingezamelde afvalstoffen opnieuw met 4,2 % toegenomen. Er werden dus minder afvalstoffen verbrand of gestort. Om het preventie- en recuperatiegerichte denken en handelen bij de burger verder te bevorderen is er nood aan gerichte en volgehouden sensibiliseringscampagnes. Deze campagnes zullen in nauw overleg met de gemeenten en intercommunales gevoerd worden. Hierdoor wordt vermeden dat de middelen op een onoordeelkundige wijze zouden gebruikt worden.

Op korte termijn zal een stort- en verbrandingsverbod ingevoerd worden voor bepaalde categorieën van het huishoudelijk afval. Het storten van het huisvuil kan niet meer aanvaard worden. Voor de verwerking van de huishoudelijke afvalstoffen in de komende jaren zal een sectoraal plan vastgesteld worden. Bij de vastlegging van de verbrandingscapaciteit zal uitgegaan worden van het principe dat deze capaciteit steeds iets lager dan de noodzakelijke capaciteit moet zijn om het preventie- en recuperatiebeleid te bevorderen. Verbranding moet gekoppeld zijn aan energierecuperatie en rookgaszuivering. In het sectoraal plan huishoudelijk afval zal tevens rekening gehouden worden met de bedrijfsafvalstoffen die vergelijkbaar zijn met huishoudelijke afvalstoffen en ook op dezelfde wijze verwerkt kunnen worden. Via het nieuwe gemeentelijke milieuconvenant zal er aangespoord worden om de selectieve inzameling nog verder door te voeren.

De mogelijkheden inzake preventie en recuperatie van een product wanneer het in de afvalfase terechtkomt, zijn in belangrijke mate afhankelijk van de producent. Productnormering is echter een federale bevoegdheid en kadert dikwijls binnen een

internationale regelgeving. Het Vlaamse gewest beschikt echter over een aantal middelen om de producent toch voor zijn verantwoordelijkheid te stellen. Enerzijds is er de mogelijkheid om een milieubeleidsovereenkomst af te sluiten met een bedrijfssector waarin de doelstellingen en verplichtingen duidelijk bepaald worden. Dergelijke milieubeleidsovereenkomst zal bij voorbeeld afgesloten kunnen worden voor een belangrijke fractie van het papierafval. Anderzijds beschikt de overheid ook over de mogelijkheid om een aanvaardingsplicht voor bepaalde afvalstoffen in te voeren.

Voor verschillende categorieën van afvalstoffen wordt op dit ogenblik reeds onderzocht, in overleg met de betrokken bedrijfssectoren, of een milieubeleidsovereenkomst mogelijk is, of dat er een aanvaardingsplicht zal opgelegd worden. Voor papierafval zal een milieubeleidsovereenkomst ondersteund worden door een aanvaardingsplicht voor de bedrijven die zich niet aansluiten bij de milieubeleidsovereenkomst. Andere afvalstoffen waarvoor een regeling noodzakelijk is, zijn autobanden, autowrakken, batterijen, wit- en bruingoed. Voor verpakkingsafval werd op 30 mei 1996 een samenwerkingsakkoord door de regeringen van de drie gewesten goedgekeurd waarbij een terugnameplicht aan de verpakkingsverantwoordelijken opgelegd wordt. De procedure voor goedkeuring door de parlementen is lopende. Hierdoor zullen diegenen die de verpakkingen op de markt brengen, er zorg moeten voor dragen dat het verpakkingsafval gerecycleerd of op een andere wijze nuttig toegepast wordt, waarbij ook het element preventie niet mag verwaarloosd worden.

Bepaalde afvalstoffen kunnen, mits aan zekere normen te voldoen, probleemloos rechtstreeks in een ander proces ingezet worden. Op dat ogenblik kunnen zij gedefinieerd worden als secundaire grondstoffen. In uitvoering van artikel 11 van het afvalstoffendecreet zullen de afvalstoffen die als secundaire grondstoffen kunnen gebruikt worden, evenals de eventueel hieraan gekoppelde normering, vastgelegd worden. Hierdoor kan een belangrijke reductie op het gebruik van primaire grondstoffen verwezenlijkt worden en stort- of verbrandingscapaciteit gevrijwaard blijven. Zo zal o.m. baggerspecie en rioolwaterzuiveringsgslib onder bepaalde voorwaarden als secundaire grondstof kunnen gebruikt worden. Deze benadering zal gedeeltelijk een duurzame oplossing kunnen bieden voor de problemen die de verwerking van deze afvalstoffen op dit ogenblik stelt. Het is echter duidelijk dat de meer verontreinigde baggerspecies en rioolwaterzuiveringsslib onverminderd als afvalstof zullen moeten verwerkt worden. Ook hier zal de rangorde in prioriteiten inzake verwerkingswijze, zoals aangegeven door de ladder van Lansink en vastgesteld door titel II van het VLAREM, onverminderd worden gehanteerd.

Naast het besluit betreffende secundaire grondstoffen zullen ook andere uitvoeringsbesluiten in het kader van het afvalstoffendecreet voorbereid en ter goedkeuring voorgelegd worden. Het betreft hier enerzijds besluiten waarvoor reeds een regelgeving bestaat, maar die aangepast dienen te worden aan de bepalingen van het vernieuwde afvalstoffendecreet. Anderzijds moet uitvoering gegeven worden aan enkele nieuwe

principes die opgenomen zijn in het decreet betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen. Hierbij wordt bij voorbeeld gedacht aan een mogelijke invoering van regels voor de inzameling en verwerking van medisch afval en garage-afvalstoffen, de voorbereiding van een aangepaste meldingsplicht, gekoppeld aan een registratie van de afvalstoffen binnen de bedrijven, en de verbetering van de mogelijkheden voor de overheid om afvalstoffen naar de gewenste verwerkingswijze te sturen.

7° BODEMSANERING

Uit de eerste evaluatie van het bodemsaneringsdecreet blijkt dat een aantal technische onvolkomenheden en juridische interpretaties dienen bijgestuurd te worden teneinde rechtsonzekerheid en immobilisme te vermijden. Het betreffen dan vooral praktische problemen die zich voordoen op het veld zoals : wat dient verstaan te worden onder het begrip overdracht, de geldigheidsduur van een attest, de problemen rond huur, enz..

Daar ook parlementaire voorstellen zijn ingediend zal een gemengde werkgroep een voorstel tot wijziging formuleren. De opzet van deze wijzigingen is de realisatie van de doelstellingen van het huidige decreet alsook het bevorderen van het streven naar rechtszekerheid en eenvormigheid.

8° WATERVOORZIENING

a) Algemeen :

In 1995 is het drinkwaterverbruik met ± 4 % toegenomen t.o.v. 1994 met name van 1.011.748 m³ per dag tot 1.052.962 m³ per dag. Het huishoudelijke verbruik bleef gelijk, zodat de stijging volledig toe te schrijven is aan de industriële en agrarische sector. De eigen productie in Vlaanderen uit grondwater bleef nagenoeg constant terwijl de productie uit oppervlaktewater t.o.v. 1994 toenam met 1,5 %.

b) Terbeschikkingstelling van de afvalwatercollector :

Zoals in de beleidsbrief "Het leefmilieu in Vlaanderen" van oktober 1995 reeds was aangegeven, lag het in de bedoeling de gehele afvalwatercollector gelegen langsheen het Albertkanaal te herbestemmen als toevoerleidingen voor de openbare watervoorziening.

In de loop van juli 1996 werd een principieel akkoord bereikt met de vier drinkwatervoorzieningsmaatschappijen met werkgebieden langsheen het tracé met

name de AWW, de PIDPA, de VMW en de IWM om, ieder voor haar verzorgingsgebied, een gedeelte van de collector ter beschikking te krijgen. De overeenkomsten tussen de drinkwatermaatschappijen en het Vlaamse Gewest werden ondertekend op 27 september 1996. De watervoorzieningsmaatschappijen zullen de hun ter beschikking gestelde gedeelten in de loop van 1996 en 1997 ten nutte maken. Alle kosten vallen echter ter hunne laste zodat er geen budgettaire uitgaven voor het Vlaamse gewest zijn.

De voormelde herbestemming van de collector heeft als consequentie dat het transport van de afvalwaters afkomstig van de bedrijvengroep Tessenderlo Chemie naar de Schelde te Antwerpen als definitief afgeschreven dient beschouwd. Wat betreft de lozingsproblematiek van deze bedrijvengroep zullen in de loop van 1996 en 1997 een aantal maatregelen worden getroffen met het oog op het bereiken van de basiswaterkwaliteit voor de waters van de Laak en de Winterbeek, met uitzondering, in een eerste fase, van de zoetwaterparameters "chloride", "sulfaat" en "geleidbaarheid". Zo zal o.m. verder werk worden gemaakt van de ruiming van de verontreinigde waterbodems in de Laak en de Winterbeek en zullen de mogelijke ecologische kwaliteitsverbeteringen van de Laak en de Winterbeek wetenschappelijk worden onderzocht. Om de betrokken bevolking goed geïnformeerd te houden omtrent de evolutie van de kwaliteit van de geloosde afvalwaters, de kwaliteit van de beide beekwaters alsook van de ecologische toestand van de beide waterlopen wordt een opvolgingscommissie geïnstalleerd waarin inzonderheid vertegenwoordigers van de streek zitting hebben.

c) Gratis levering van 15 m³ drinkwater :

In de Agenda 21 die door de Conferentie van de Verenigde Naties inzake Milieu en Ontwikkeling van 3 tot en met 14 juni 1992 te Rio de Janeiro werd goedgekeurd, wordt onder het hoofdstuk 18 "Bescherming van de kwaliteit en kwantiteit van zoetwaterreserves : toepassing van geïntegreerde benaderingen voor de ontwikkeling, het beheer en het gebruik van waterreserves" o.m. de volgende doelstelling m.b.t. de watervoorziening in stedelijke gebieden vooropgesteld :

"uiterlijk in het jaar 2000 ervoor hebben gezorgd dat alle bewoners per persoon en per dag ten minste 40 liter veilig water tot hun beschikking hebben".

De Verenigde Naties achten een watervoorziening van 14,6 m³ per persoon en per jaar aldus strikt noodzakelijk.

Hierop werd het voorstel geïnspireerd om de gemeenten, gemeentelijke regies, intercommunales en alle andere maatschappijen die instaan voor een openbare watervoorziening, er toe te verplichten aan elk van de op haar waterleidingnet aangesloten huishoudelijke abonnees met ingang van 1 januari 1997 jaarlijks een hoeveelheid leidingwater gratis te leveren gelijk aan 15 m³ per persoon die

op 1 januari van het beschouwde jaar gedomicilieerd is op het adres van de aansluiting op het openbare waterleidingnet.

Door deze verplichting wordt tegelijkertijd in alle omstandigheden een minimale drinkwatervoorziening gewaarborgd en ook een sociale correctie in de watersector bewerkstelligd. Logischerwijze moet immers aangenomen worden dat de prijs voor het supplementair geleverde leidingwater substantieel zal stijgen ingevolge de voormelde verplichting tot gratis levering van minimum hoeveelheden leidingwater. De gratis levering van de eerste 15 m³ per persoon gecombineerd met een verhoogd watertarief heeft tot effect dat de lagere waterverbruikers in de feiten minder zullen moeten betalen voor hun leidingwater. Het ligt immers voor de hand dat de inkomstenderving van de drinkwatermaatschappijen ingevolge het invoeren van de verplichting tot gratis levering van 15 m³ per persoon, logischerwijze zal verrekend worden in de resterende schijf van het huishoudelijke verbruik (< 200 m³ per jaar). Vermits eerder reeds is uitgemaakt dat het waterverbruik stijgt in functie van het gezinsinkomen kan gesteld worden dat het effect van bedoelde gratis levering de beoogde sociale correctie inhoudt.

Dit heeft tevens als effect dat de prijs per m³ leidingwater in de schijf boven 15 m³ per persoon, gevoelig zal stijgen, wat een aansporing zal zijn tot meer rationeel watergebruik.

9° GRONDWATER

In het vergunningenbeleid worden onderschreven principes van kwalitatief goed grondwater voor hoogwaardige toepassingen alsook de afremming van laagwaardig gebruik van grondwater toegepast. Meerdere bedrijven werden aangespoord om hun waterbalansen te rationaliseren.

Met het oog op het stimuleren van een duurzame ontwikkeling en een rationeel watergebruik wordt een heffing op de winning van grondwater ingevoerd (zie verder).

Onze grondwatervoorraden moeten beschermd worden tegen overexploitatie. In dat verband wordt een ontwerp-samenwerkingsakkoord tussen Wallonië en Vlaanderen voorbereid om de aan gang zijnde overexploitatie van de Carboon-waterlaag te stoppen en om te buigen tot een herstel van de waterlaag.

Onderzoek wijst uit dat daarnaast ook de volgende grondwaterlagen onderhevig zijn aan een sterke overexploitatie :

- het Landeniaan, het Krijt en de Sokkel in West- en Oost-Vlaanderen;
- de Duinen, waar dit zich manifesteert door een toenemende verzilting;
- het Ledo-paniseliaan in Oost- en West-Vlaanderen.

Na de finalisering van het nog lopende onderzoek, zal een actieprogramma uitgewerkt worden om deze overexploitaties fasegewijze tot een duurzaam gebruik te reduceren.

Verder zal, zoals reeds eerder onder punt 4° is gestipuleerd, de procedure voor het verkrijgen van de grondwatervergunning gemoderniseerd worden.

10° OPPERVLAKTEWATERKWALITEIT

Uit het recentste jaarverslag van de Vlaamse Milieumaatschappij blijkt dat sinds de metingen in 1990 een geleidelijke continue verbetering van de waterkwaliteit kan worden waargenomen. Het aantal waterlopen met een aanvaardbare kwaliteit wint in belang en er worden steeds minder waterlopen vastgesteld met een uitermate slechte waterkwaliteit. Het zuurstofgehalte, de basis voor alle leven in de waterlopen is in veel waterlopen lichtjes gestegen. Dit weerspiegelt zich in het biologisch leven van onze waterlopen dat zich langzaam maar zeker herstelt.

Deze geleidelijke kwaliteitsverbetering toont aan dat het MINAbeleid, dat sinds 1990 werd ingezet, langzaam maar zeker haar vruchten begint af te werpen maar is tevens ook een stimulans om de prioriteit die gelegd is bij de waterzuivering onverminderd verder te zetten.

Bovengemeentelijke investeringen

Om de achterstand die Vlaanderen had opgelopen in de waterzuivering binnen een zo kort mogelijke termijn weg te werken, werd in 1990 de NV Aquafin opgericht. Thans zijn aan de NV Aquafin voor de periode 1991 tot en met 1997 49,3 miljard BEF investeringen ter uitvoering opgedragen. Volgens de contractueel vastgestelde timing werd op 1 juli 1997 het 5 jaren rollend investeringsprogramma 1998-2002 goedgekeurd. Sedert zijn oprichting exploiteert de NV Aquafin nu 127 rioolwaterzuiveringsinstallaties. Naast de 22 nieuwe RWZI's zijn nog 24 installaties in uitvoering en worden 40 nieuwe projecten bestudeerd. Hiermee is de uitbouw van de bovengemeentelijke zuiveringsinfrastructuur op kruissnelheid gekomen en zal Vlaanderen in 2002 in staat zijn om 70 % van het afvalwater te zuiveren, in vergelijking met de 29 % begin 1990.

Door de NV Aquafin werden 105 zuiveringsinstallaties overgenomen van de VMM. Voor de renovatie van deze zuiveringsstations werd door de Vlaamse regering een bedrag voorzien van 1 miljard BEF per jaar en dit gedurende 10 jaar. Teneinde de werking van de bestaande zuiveringsinstallaties zo spoedig mogelijk te optimaliseren werd op 29 september 1995 respectievelijk 19 april 1996, het *renovatie investeringsprogramma* 1996 respectievelijk 1997 goedgekeurd. Thans wordt een 5-jaren rollend renovatieprogramma 1998-2002 voorbereid.

Verbetering van de werking van de rioolwaterzuiveringsinstallaties

Ter *verbetering van de werking van de RWZI's* dienen niet alleen de RWZI's te worden gerenoveerd, maar moet ook de huidige belasting van de RWZI's worden geëvalueerd. De openbare rioolwaterzuiveringsinstallaties zijn namelijk alleen geschikt voor de zuivering van huishoudelijk afvalwater of daarmee gelijkgesteld afvalwater afkomstig van kleine bedrijven. De lozing van zware metalen en organische microverontreinigingen moet dan ook maximaal worden teruggedrongen door toepassing van de beste beschikbare technieken. Hierbij moet dan ook in de eerste plaats de producent zijn verantwoordelijkheid nemen door zelf in te staan voor de nodige voorkomings- en zuiveringsmaatregelen. Steeds meer bedrijven nemen ook hun verantwoordelijkheid en zuiveren zelf hun afvalwaters, mede omwille van de stijgende milieuheffing voor de lozing van verontreinigd afvalwater. Geen rekening houden met deze tendens zou ertoe leiden dat de overheid op termijn zal beschikken over te groot gedimensioneerde zuiveringsinstallaties waarbij alleen nog de moeilijk behandelbare afvalwaterstromen dienen te worden gezuiverd. Daarom zal bij de aanbouw van nieuwe RWZI's en de uitbreiding van overbelaste rioolwaterzuiveringsinstallaties, door de overheid alleen nog verwerkingscapaciteit worden voorzien voor deze bedrijven die door middel van langlopende contracten zich engageren te betalen voor de verwerking van een bepaalde biologisch afbreekbare vuilvracht.

Momenteel wordt door de Vlaamse Milieumaatschappij voor alle RWZI's een effectiviteitsrapport opgemaakt. Hierin worden de belangrijkste knelpunten naar de werking van de RWZI's geïnventariseerd. Op basis hiervan zal in de loop van 1997 een kritische evaluatie van de bestaande milieuvergunningen worden doorgevoerd en dit in het bijzonder voor wat betreft de lozing van zware metalen en organische microverontreinigingen, gekoppeld aan de gerichte controle naar de naleving van de momenteel vergunde vrachten.

Tevens zal voor de rioolwaterzuiveringsstations die hydraulisch overbelast zijn het niet verontreinigd hemelwater en industrieel afvalwater zonder biologische verontreiniging maximaal dienen te worden afgekoppeld van de openbare riolering. De afkoppeling van hemelwater, permanent drainagewater en oppervlaktewater is een van de uitgangsprincipes van de onlangs uitgevaardigde code van goede praktijk voor de uitbouw van rioleringen. Bij de uitvoering van investeringen door de NV Aquafin wordt hieraan reeds de nodige aandacht besteed. Zo zijn op het investeringsprogramma van de NV Aquafin 48 projecten opgenomen voor een bedrag van 871,5 mio BEF. Hiervan zijn reeds 13 projecten uitgevoerd voor een bedrag van 208 mio BEF.

Ook op de goedgekeurde subsidiëringsprogramma's gemeentelijke rioleringen zijn diverse projecten voor de afkoppeling van hemelwater opgenomen, in 1996 16 projecten voor een bedrag van 212 mio en in 1997 51 projecten voor een bedrag van 275,5 mio.

Versnelde uitbouw gemeentelijke rioleringen

Zoals reeds gesteld in de beleidsbrief "Het leefmilieu in Vlaanderen" van oktober 1995, wordt een belangrijke defasering vastgesteld tussen enerzijds de bovengemeentelijke zuiveringsinfrastructuur, gebouwd door de NV Aquafin en de openbare riolen aangelegd door de gemeenten. Teneinde de gemeenten daadwerkelijk te ondersteunen bij de versnelde uitbouw van hun rioleringen keurde de Vlaamse regering het RIO-project goed met de volgende krachtlijnen :

- aan de gemeenten wordt een financiële ondersteuning gegeven voor de uitbouw van hun rioleringen;
- de NV Aquafin wordt verplicht haar technische kennis ter beschikking te stellen van de gemeenten bij de uitwerking van hun rioleringsproject;
- teneinde de gewestelijke subsidies optimaal te besteden dient de uitbouw van de gemeentelijke infrastructuur te worden afgestemd op de bovengemeentelijke infrastructuur. Daarom werd de planning van beide programma's opgedragen aan de VMM;
- opdat alle betrokkenen hun planning kunnen afstemmen op geplande rioleringswerken wordt een 5 jaren rollend subsidiëringsprogramma opgemaakt.

Overeenkomstig de decretaal opgelegde timing werd op 1 maart 1996 het ontwerp subsidiëringsprogramma 1996 meegedeeld aan alle gemeenten. Binnen een periode van 3 maanden dienden de gemeenten hun projecten door middel van een gemeenteraadsbeslissing mede te ondertekenen. Het ontwerp dossier diende uiterlijk op 01/09/96 te worden ingediend bij de VMM. Voor het subsidiëringsprogramma 1996 werd voor 377 projecten het voorontwerp ingediend voor een totaal geraamd bedrag van 4,2 miljard. Voor de eerste projecten die technisch gunstig geadviseerd werden door de NV Aquafin werd de toestemming gegeven de subsidie vast te leggen op het MINA-fonds.

Het ontwerp subsidiëringsprogramma 1997 werd op 1 oktober 1996 verspreid naar alle betrokken gemeenten. Bij de opmaak van dit programma is gebleken dat het RIO-project een groot succes kent bij de gemeenten. Alhoewel het beschikbare budget werd opgetrokken tot 1,5 miljard subsidies voor ± 6 miljard projecten, zijn er meer aanvragen vanuit de gemeenten dan het beschikbare budget toelaat. Er werden namelijk in totaal 659 projecten ingediend door de gemeenten. Hiervan voldeden 614 projecten aan de voorwaarden gesteld in het programmadecreet voor een bedrag van 7.198 miljoen BEF.

Als toetsingsbasis voor de gemeentelijke rioleringsprojecten werd een code voor goede praktijk uitgewerkt. Hierin worden de krachtlijnen gegeven voor een geïntegreerd rioleringsbeleid, met als doel te komen tot een :

- optimale afstemming van dimensionering van de bovengemeentelijke en gemeentelijke zuiveringsinfrastructuur;
- ecologische onderbouwing van de investeringen waarbij een hogere bescherming wordt geboden voor ecologisch waardevolle waterlopen door bijkomende eisen te stellen inzake de inplanting en de werking van overstorten.

Met deze code van goede praktijk wordt een belangrijke stimulans gegeven om hemelwater maximaal af te koppelen, het voorzien van gescheiden rioleringsstelsels en de verplichte aansluiting van huishoudelijk afvalwater op de riolering. Tevens wordt een eerste toetsingskader gegeven aan de betrokken diensten en gemeenten over de algemene constructievoorwaarden voor individuele voorbehandelingsinstallaties.

Aanmoediging kleinschalige zuivering

Om de uitbouw van de zuiveringsinfrastructuur in landelijke gebieden te bevorderen gaf de Vlaamse regering op 30 maart 1996 haar principieel akkoord om de *bouw van kleinschalige zuiveringsinstallaties* te bevorderen. Als overgangsmaatregel werd aan de NV Aquafin de bouw van 14 bijkomende zuiveringsinstallaties ter uitvoering opgedragen. Om een blijvende stimulans te geven aan de zuivering in het landelijk gebied wordt een subsidiëringsbesluit voor de bouw van kleinschalige zuiveringsinstallaties door de gemeenten voorbereid.

De gezinnen die niet in de mogelijkheid zijn hun afvalwater te lozen in de openbare riolering dienen zelf in te staan voor de zuivering van hun afvalwater. Vanuit het principe de vervuiler betaalt" zullen de gezinnen die hun afvalwater zuiveren volgens de code van goede praktijk een vrijstelling van 50 % krijgen op hun milieuheffing (zie verder onder punt 13°).

11° BEHEER ONBEVAARBARE WATERLOPEN

a) Waterbeheersingsaspecten :

Binnen het concept van het integraal waterbeheer wordt ook aan de waterbeheersingsaspecten verder aandacht besteed.

Het noodweer van einde augustus heeft op verschillende plaatsen geleid tot overstromingen van waterlopen van eerste categorie. Toch kan gesteld worden dat op vele plaatsen de investeringen van de laatste jaren hun nut terdege bewezen hebben. Ondermeer in de Stad Leuven kon de overlast beperkt worden tot een minimum. Immers de hele benedenstad werd van overstroming gespaard, op enkele ondergelopen kelders na. Alleen aan de Vunt (stroomafwaarts het centrum) waren er structurele problemen en overstroming (inbegrepen in een aantal woningen). Het verdeelwerk Vunt/Dijle kon deze problemen niet voorkomen, maar wel aanzienlijk beperken.

Voor de komende jaren wordt het investeringsritme verder doorgezet. In de eerste plaats moeten actualisatiestudies van de reeds bestaande voorontwerpen doorgevoerd worden. De andere conceptuele aanpak van de ontwerpen evenals de verregaande nieuwe modelleringstechnieken verantwoorden deze aanpassingen. Hierbij dient bijzondere aandacht gegeven te worden aan de meekoppeling van natuurdoelen in

concept en uitvoering van projecten. Ook de invloed van rioleringswerkzaamheden en Aquafinprojecten op de concepten van de waterbeheersing kan zeer verregaand zijn. De lopende investeringsprojecten moeten na deze evaluatie verder kunnen afgewerkt worden, al dan niet na gewijzigd concept.

Speciale aandacht zal gegeven worden, gekaderd in het ecologisch herstelprogramma van Laak en Winterbeek, aan het waterbeheer van de Grote Nete en haar bijrivieren waaronder de Laak. Scenario's van vernatting die daar zeker verantwoord zijn, worden immers sterk gehypothekeerd door de kwaliteitsproblemen van water en onderwaterbodem. Hetzelfde probleem stelt zich, weliswaar in beperktere omvang, in de Winterbeek en omgeving.

Een indicatief programma voor implementatie van de begroting inzake onbevaarbare waterlopen wordt in bijlage gevoegd.

Op legistiek vlak zal aandacht besteed worden aan de noodzakelijke harmonisering en integratie van de wetgeving op het kwantitatief waterbeheer. Als uitgangspunt hierbij wordt vertrokken van de reeds uitgewerkte voorstellen van decreet, waarrond reeds een breed overleg werd gevoerd.

b) Bestrijding muskusratten :

In het voorbije jaar werden op initiatief van de administratie een aantal conceptuele wijzigingen doorgevoerd in de muskusrattenbestrijding. Het concept van blokbestrijding werd via enkele pilootprojecten uitgeprobeerd. In rand hiervan stellen zich een aantal fundamentele bedenkingen. In de eerste plaats de opportuniteitskwestie : is blokbestrijding door het gewest, over het gehele grondgebied, de meest aangewezen oplossing? Daarnaast de financiële : gelet op de financiële consequenties van de proefprojecten na aanbesteding, is een volledige dekking van het grondgebied op dergelijke wijze een zeer dure operatie. Daarnaast zijn nog een aantal juridische complicaties (bevoegdheidsdiscussie, rechten en plichten van de eigenaar, schending van het privaat karakter van gronden, ...). In het licht hiervan is het aangewezen een grondige evaluatie van de gevoerde experimenten af te wachten alvorens hierrond verdere hervormingen voor te stellen of door te voeren.

12° MESTBELEID

Het vernieuwde mestdecreet is in voege sinds 1 januari 1996. De ervaring leert dat op verschillende punten een bijsturing noodzakelijk is. In sommige zijdelingse aspecten kan er gedereguleerd worden, op sommige andere plaatsen dienen lacunes ondervangen te worden. Deze aanpassingen worden momenteel door de mestbank voorbereid.

a) Vergoedingen :

Alle voorzieningen zijn getroffen om de VLM in staat te stellen nog in de loop van 1996 de vergoedingen uit te betalen die decretaal voorzien zijn.

De resultaten van de gebiedsgerichte inventarisatie van de gebruikspercelen in de verscherpte zones hebben hierbij een wezenlijke rol gespeeld. Immers door een persoonlijk contact tussen landbouwer en mestbank kon de aangiftesituatie van de voorbije jaren bekeken worden, en werden tevens de juiste perceelslocaties en -afbakeningen digitaal aangeduid. Deze informatie moet op zeer intensieve wijze bijgehouden worden om een correcte uitbetaling te verzekeren. Tevens is aanvullende terreincontrole noodzakelijk om tot een correcte afbakening te komen van de intensief en semi-intensief gebruikte gebieden versus de halfnatuurlijke gebruikspercelen. Om deze redenen is een verlenging van het project gebiedsgerichte inventarisatie aangewezen.

b) Gezinsbedrijven :

Op dit moment heeft de Mestbank de aangiftes van 1996 verwerkt. Het onderzoek en de notificatie van de gezinsbedrijven is momenteel in volle uitvoering. Na een eerste selectie van bedrijven die zelf opgeven dat zij geen gezinsbedrijf zijn, wordt in eerste instantie een filtering doorgevoerd op basis van aantallen dieren. Nadien worden andere selectiecriteria gebruikt. Als laatste beoordeling wordt dan de economische zelfstandigheid van het bedrijf onderzocht. Momenteel zijn nog geen resultaten van deze notificaties bekend, aangezien dit laatste onderdeel quasi volledig manueel dient te gebeuren.

Op het regelgevend vlak werden enkele anomaliën vastgesteld in de definitie. Zo kunnen jonge, economisch zelfstandige, volledig vergunde maar in 93 nog niet volzette varkensbedrijven met relatief weinig grond geen gezinsbedrijf zijn en ook nooit meer worden. Er wordt een inventaris van dergelijke gevallen opgemaakt om de omvang van het probleem te kunnen inschatten.

c) Uitrijregeling :

Ingevolge de uitzonderlijke weersomstandigheden heeft de Vlaamse regering een uitstel van winterstop toegestaan in zoverre een teelt op de velden aanwezig of ingezaaid (verplichting tot nateelt), en mits een beperking van de toe te dienen hoeveelheid tot 60 kg N per hectare. Ook in de verscherpte gebieden bestond er een probleem met de uitrijregeling, doch hier geeft het decreet geen uitzonderingsmogelijkheden.

d) Andere meststoffen :

Door de opname van de andere meststoffen in het MAP werd eindelijk een beetje zicht gekregen op de afzet van deze producten op een al dan niet verantwoorde wijze in de landbouw. Uit de eerste gegevens kunnen reeds een aantal conclusies getrokken worden.

In de eerste plaats is de groep andere meststoffen een zeer heterogene groep. Over sommige van deze stoffen bestaat onduidelijkheid of zij al dan niet onder de regelgeving vallen (vb. zuivere teelaarde: bevat N en P. Is dit andere meststof?). Hier moet op basis van een inventaris en in samenwerking met de voedingsindustrie naar een werkbare en controleerbare werkwijze gezocht worden. De reglementering gaat momenteel erg ver in de administratieve regelingen zonder dat deze regeling een garantie geeft op een betere toepassing van de regelgeving.

In het kader van het afvalstoffendecreet wordt momenteel gewerkt aan een besluit inzake secundaire grondstoffen. De interactie met het mestdecreet wordt hierbij specifiek in het oog gehouden. Er kan hierbij overwogen worden om bij bepaalde duidelijk localiseerbare kwalitatief hoogstaande producten een vereenvoudigde administratieve regeling voor het vervoer in het kader van het MAP toe te laten (vb. voor schuimaarde). Ook voor sommige producten uit dierlijke mest waar misbruik van een vereenvoudiging door de aard of waarde van het product uit te sluiten zijn, kan dit overwogen worden, in casu voor doorgroeide champignoncompost vóór productie.

e) Mestverwerking :

In samenspraak met de provincies en een aantal andere instanties werd een coördinatiecentrum mestverwerking opgericht. De Heer Stuyckens van de mestbank is hier voorzitter. Voor het gewest heeft tevens de heer Vandervoorde, directeur-generaal van de ALT, zitting. Het is de bedoeling dat in dit coordinatiecentrum de private of openbare initiatieven van mestverwerking geadviseerd kunnen worden en desgevallend bijgestuurd in een haalbare richting. Zo ontstaan er momenteel initiatieven rond kalvergierverwerking, conditionering en export van kippenmest en varkendrijfmestverbranding. Het is niet de bedoeling dat het coördinatiecentrum zelf initiatieven begint uit te bouwen. De rol van de mestbank hierin bestaat vooral in het evalueren van de voorstellen in het kader van de behoefteprognoses, en desgevallend de verdediging van de belangen van de individuele kleine mestproducent in het licht van het door de Vlaamse Regering vooropgestelde beleid.

f) Conclusie :

Het is noodzakelijk in de loop van de komende maanden een aantal technisch-inhoudelijke bijsturingen aan het MAP door te voeren. Voor het jaar 1997 wordt de verderzetting van het gebiedsgericht project in het vooruitzicht gesteld, met een verlenging van de contractuele personeelsleden.

Naast het wetenschappelijk onderzoek naar de uitscheidings- en bemestingsnormen gaat de hoofdbrok van de budgettaire inspanning naar de uitbetaling van de vergoedingen. Aan de Europese commissie zal een wijziging worden voorgesteld van het programma van de lidstaat Belgie zodat de vergoedingen van het MAP hieronder kunnen ressorteren. Indien dit het geval is kan een deel van de vergoedingen deels teruggevorderd worden van de Europese Unie. Hierover is echter nog geen zekerheid.

13° MILIEUHEFFINGEN

a) Grondwaterheffingen :

Drinkbaar water is een levensnoodzakelijk natuurgoed. De grondwatervoorraden die in Vlaanderen een belangrijke bron vormen voor de drinkwatervoorziening zijn echter niet onuitputtelijk. Vanuit een duurzame benadering moeten deze grondwatervoorraden dan ook niet alleen kwalitatief maar ook kwantitatief beheersbaar worden gemaakt. Een nog meer rationeel watergebruik is daartoe noodzakelijk.

In de Agenda 21 die door de Conferentie van de Verenigde Naties inzake Milieu en Ontwikkeling van 3 tot en met 14 juni 1992 te Rio de Janeiro werd goedgekeurd, wordt onder het hoofdstuk 18 "Bescherming van de kwaliteit en kwantiteit van zoetwaterreserves : toepassing van geïntegreerde benaderingen voor de ontwikkeling, het beheer en het gebruik van waterreserves" o.m. de volgende activiteit vooropgesteld om het samenhangend beheer van waterreserces te verbeteren :

> "Het bevorderen van programma's voor verstandig watergebruik door het publiek bewuster te maken en voor te lichten, heffingen voor water in te stellen en andere economische instrumenten toe te passen.".

Onder het thema 9 "Verdroging" van deel 2 van het ontwerp MINA-plan 2, wordt ter bevordering van het instandhouden of instellen van een kwantitatief evenwicht dat moet leiden tot een gewenst waterregime o.m. het volgende gesteld :

> "Heffingen op het gebruik van grond- en oppervlaktewater kunnen het beleid voor rationeel watergebruik en het vergunningenbeleid ondersteu-

nen. De omvang van de heffing wordt zodanig bepaald dat er op termijn effectief een regulerend effect van uitgaat. Deze maatregel beoogt vooral de bescherming van de grondwatervoorraden. Voor oppervlaktewater moet de bestaande regeling voor de bevaarbare waterlopen worden uitgebreid tot onbevaarbare.".

Met het oog op het stimuleren van een duurzame ontwikkeling en een rationeel watergebruik zal met ingang van 1997 een heffing op de winning van grondwater worden ingevoerd.

Om een rationeel grondwatergebruik te bevorderen wordt in functie van de stijging van de opgepompte hoeveelheden grondwater schijfsgewijze ook een hoger heffingstarief toegepast. Daarbij wordt de definitie "grondwaterwinningseenheid" toegevoegd naar analogie met het begrip "milieutechnische eenheid" als gedefinieerd in het artikel 1.1.2. van titel II van het VLAREM. In het licht van duurzaam beleid is het immers noodzakelijk dat de waterbalans per milieutechnische eenheid wordt beoordeeld en dat bijgevolg de schijfsgewijze verhoging van het heffingstarief betrekking moet hebben op de som van al het grondwater dat ten behoeve van de milieutechnische eenheid wordt opgepompt. Aldus wordt overigens ook vermeden dat exploitanten van eenzelfde milieutechnische eenheid als gedefinieerd in het artikel 1.1.2. van titel II van het VLAREM aan een lagere heffingsvoet zouden worden onderworpen louter en alleen door een opsplitsing van de opgepompte hoeveelheden grondwater over meerdere grondwaterwinningen.

De heffingsplichtige grondwaterwinningen worden enigszins gedefinieerd in overeenstemming met de door het besluit van de Vlaamse regering van 27 maart 1985 vastgestelde indeling van categorieën van vergunningsplichtige grondwaterwinningen.

Een aantal oppompingen van grondwater worden vrijgesteld van heffing. Het betreft inzonderheid oppompingen waarvoor in het kader van een duurzaam beleid en het rationeel grondwatergebruik niet direct alternatieve oplossingen voorhanden zijn zoals :

- het water aangewend voor huishoudelijk gebruik;
- het water afkomstig van bronbemalingen voor de aanleg van collectoren, riolen en andere nutsleidingen en/of uitvoering van bouwwerken;
- het water afkomstig van bronbemalingen die noodzakelijk zijn voor de exploitatie van tunnels voor openbare wegen en/of openbaar vervoer of voor de waterbeheersing van mijnverzakkingsgebieden.

Wat het heffingsbedrag betreft, wordt een apparte regeling voorzien voor de grondwaterwinningen bestemd voor de openbare drinkwatervoorziening. Deze verschillende benadering is ook gevolgd in het Waalse decreet van 7 maart 1996 houdende wijziging van het decreet van 30 april 1990 op de bescherming en de exploitatie van tot drinkwater verwerkbaar water. Vooral is echter belangrijk dat dergelijke verschillende benadering zich opdringt in het kader van een beleid tot duurzame ontwikkeling en spaarzaam watergebruik :

- gelet op het openbaar belang van de drinkwatervoorziening heeft een watervoorzieningsmaatschappij weinig of geen directe impact op het waterverbruik; een progressief heffingstarief is in dit geval bijgevolg niet zinvol;
- de industriële grondwatergebruikers daarentegen hebben wèl een directe impact op hun waterverbruik; een progressief heffingstarief kan hier een stimulans zijn voor het in toepassing brengen van beste beschikbare technologieën voor spaarzaam waterverbruik (BBTSW) en/of het zoeken naar meer duurzame alternatieve oplossingen, zoals het gebruik van hemelwater, het nuttig hergebruik van gezuiverd afvalwater en de winning van water uit oppervlaktewater.

Ten slotte is het verantwoord - zoals dit destijds ook is gebeurd bij de invoering van de afvalwaterheffing - voor de industrie een overgangsperiode van een 5-tal jaren te voorzien gedurende dewelke het heffingstarief jaarlijks stijgt om uiteindelijk te komen tot het vooropgezette eenheidstarief. Om die redenen wordt voor de exploitatie van grondwaterwinningen niet bestemd voor de openbare drinkwatervoorziening een sociaal-economische correctiefactor C_{SE} ingevoerd met de bedoeling dat deze de komende jaren stelselmatig zou stijgen. Voor het jaar 1997 is de correctiefactor $C_{SE} = 0$. Aldus krijgt de betrokken industrie de kans naar duurzame alternatieven te zoeken.

b) <u>Afvalwaterheffingen</u> :

Op basis van de gevraagde evaluatie van de huidige regeling deed de Vlaamse Milieumaatschappij enkele voorstellen tot aanpassing van de regeling inzake afvalwaterheffingen :

- afschaffing van de K_S-factor (de zogenaamde "sociale correctie");
- aanpassing van de omzettingscoëfficiënten, zowel voor de kleinwaterverbuikers als voor de bedrijfssectoren;

- aftrek van de vuilvracht voor het gedeelte lager dan de vooropgestelde oppervlaktewaterkwaliteitsdoelstellingen;

- aanpassing berekeningswijze van de koelwaterheffing.

Op 7 februari 1996 werd advies gevraagd aan de SERV en de MINA-raad omtrent deze VMM-voorstellen tot aanpassing van de afvalwaterheffingsgrondslagen.

De MINA-raad bracht zijn advies uit op 4 april 1996. In dit advies wordt inzonderheid gesteld :

- de MINA-raad beschouwt de VMM-nota als een eerste nuttige denkoefening over de financiering van de collectieve waterzuivering;
- de MINA-raad acht een pragmatische overgangsregeling in de huidige omstandigheden wenselijk; een overgangsregeling is nodig omdat momenteel niet alle gegevens, feiten en structuren voor een definitieve regeling voorhanden zijn en bijgevolg verder beleidsvoorbereidend werk nodig is; er worden twee voorwaarden gesteld aan de overgangsregeling :
  - het VMM-document moet grondig worden bijgesteld aan de geformuleerde opmerkingen;
  - inmiddels wordt constructief gewerkt aan de invoering op afzienbare tijd van een beter systeem; dit systeem dient gekoppeld te zijn aan het ontwikkelen van een visie op een integraal waterbeleid en op de financiering van de collectieve waterzuiveringsinfrastructuur;
- verder beleidsvoorbereidend onderzoek moet de invulling van de financierende heffingen verbeteren en invoering van regulerende heffingen voorbereiden;
- wat de omzettingscoëfficiënten betreft wordt vastgesteld dat de gegevens die noodzakelijk zijn voor de berekening van deze coëfficiënten niet op een statistisch verantwoorde manier zijn verzameld; de MINA-raad tekent voorbehoud aan bij de herberekening van de omzettingscoëfficiënten; de recente in opdracht van de VMM uitgevoerde EPAS-studie ter bepaling van de omzettingscofficiënt voor huishoudelijk afvalwater is teveel een literatuurstudie en is onvoldoende gebaseerd op recente meetgegevens.

De SERV bracht advies uit op 10 april 1996. In dit advies wordt inzonderheid gesteld :

- de SERV stelt vast dat een wetenschappelijk verantwoorde en betrouwbare inschatting van de vuilvrachten nog steeds niet voorhanden is, noch voor de kleinverbruikers, noch voor de grootverbruikers;
- de uiteindelijke vuilvrachtgegevens die in de in opdracht van de VMM uitgevoerde EPAS-studie worden voorgesteld zijn gebaseerd op een beperkt aantal en relatief oude buitenlandse studies en op betwistbare berekeningsmethoden; dit is onaanvaardbaar voor de SERV;
- voor de bepaling van de gemiddelde samenstelling van het afvalwater in de verschillende bedrijfssectoren heeft de VMM eigen gegevens gebruikt, maar ook hier ontbreekt het aan een minimale statistische representativiteit van de gebruikte cijfers;
- de SERV heeft fundamentele bezwaren bij de gehanteerde methodologie voor de berekening van de omzettingscoëfficiënten voor zowel kleinverbrukers als grootverbruikers.

Rekening houdend met de adviezen van MINA-raad en SERV wordt geopteerd vooralsnog geen wijzigingen aan te brengen aan de gehanteerde heffingsgrondslagen en dus ook niet aan de verschillende omzettingscoëfficiënten. In afwachting van de resultaten van het noodzakelijk geachte verder doorgedreven onderzoek, resultaten die ten vroegste midden 1997 kunnen worden verwacht, worden nu toch reeds de volgende aanpassingen voorgesteld die kaderen in het gevoerde MINA-beleid.

- **Invoering van een nieuwe sociale correctie.**

  De correctie van de vuilvracht van de kleinwaterverbruikers (< 500 m^3 waterverbruik per jaar) die met de K_S-factor werd bewerkstelligd en waarvan inmiddels is aangetoond dat deze in werkelijkheid géén sociale correctie inhoudt, wordt opgeheven.

  In de plaats daarvan wordt met de nieuwe regeling voorzien in een algehele vrijstelling van de heffing voor bestaansminimumtrekkers alsook voor bejaarden die van een gewaarborgd minimumpensioen genieten. Om reden van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer wordt daarbij voorzien dat de bedoelde BM-trekkers en bejaarden de vrijstelling moeten aanvragen. Aangenomen kan worden dat de O.C.M.W.'s binnen hun wettelijke opdrachten deze mensen daarbij behulpzaam zullen zijn.

Een bijkomende sociale correctie gebeurt langs de zijde van het drinkwaterverbuik door de invoering van de verplichting voor de watervoorzieningsmaatschappijen tot gratis levering van een hoeveelheid leidingwater per persoon : zie punt 8° "Watervoorziening".

- **Heffingenreductie voor kleinschalige zelfzuiveraars.**

De huidige regeling voorziet de mogelijkheid voor alle heffingsplichtigen om te opteren voor een berekening van de reëel geloosde vuilvracht op basis van een bemonstering en analyse van de geloosde afvalwaters. Voor industriële lozers zijn de kosten voor het bemonsteren en analyseren van de afvalwaters meestal verwaarloosbaar in verhouding tot het verschuldigde heffingsbedrag. Voor particulieren en andere kleinwaterverbruikers daarentegen vertegenwoordigen de eventuele bemonsterings- en analysekosten een dermate grote kost in verhouding tot de verschuldigde heffing dat het in de praktijk meestal weinig zinvol is te opteren voor een berekening van de reëel geloosde vuilvracht op basis van een bemonstering en analyse van de geloosde afvalwaters.

Met de nieuwe regeling vanaf 1997 wordt een eenvoudiger systeem voorzien voor de bepaling van de heffingsplichtige vuilvracht voor de particulieren en andere kleinwaterverbuikers die lozen in een oppervlaktewater of een rioolgedeelte dat niet binnen een redelijke termijn op een zuiveringsstation wordt aangesloten en die overgaan tot zelfzuiveren. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat het voorzien van een deskundig geconcipiëerde en goed geëxploiteerde particuliere zuiveringsinstallatie de huishoudelijke vuilvracht met 50 % kan verminderen. In die omstandigheden wordt het verschuldigde heffingsbedrag tot de helft teruggebracht.

Vermoed wordt dat er nog een aantal heffingsplichtigen zijn die een eigen grondwaterwinning exploiteren maar als dusdanig niet bekend zijn bij de VMM en bijgevolg ook geen heffing betalen op de overeenkomstige lozing van afvalwaters. Ten einde deze "zwartlozers" beter te kunnen opsporen, worden deze heffingsplichtigen verplicht zich voor 1 juli 1998 kenbaar te maken. Daarbij is het belangrijk er op te wijzen dat de heffingsplichtigen die nalaten deze voorgeschreven melding binnen de gestelde termijn te doen, zowel een heffing van ambtswege als ook een administratieve geldboete a rato van 200 % van de verschuldigde heffing opgelegd kunnen krijgen.

c) Afvalheffingen :

De voor 1997 voorgestelde wijzigingen beogen enkele tariefaanpassingen die het regulerende karakter van de afvalheffingen in het licht van de beleidsdoelstellingen moeten ondersteunen. Het betreft hier hoofdzakelijk :

- een verhoging van 150 tot 500 frank voor het storten van reststoffen van bedrijven vergund voor het immobiliseren van bedrijfsafvalstoffen (onder sub 8° van artikel 47, § 2 van het afvalstoffendecreet); met ingang van 1 januari 1997 moeten de afvalstoffen die op een stortplaats van categorie 1 worden gestort voldoen aan de in artikel 5.2.4.1.3. van titel II van het VLAREM gestelde aanvaardingscriteria; in het licht van deze VLAREM-bepalingen is de immobilisatie van bepaalde afvalstoffen voorafgaand aan het storten noodzakelijk en hoeft hiervoor geen stimulans meer gegeven via een verlaagd gunsttarief; voor andere afvalstoffen is dergelijke immobilisatie vanuit milieu-oogpunt echter niet vereist; het grote verschil in heffingstarief leidt er evenwel toe dat bepaalde afvalstoffen onnodig worden gemmobiliseerd louter met de bedoeling van het lagere heffingstarief te kunnen genieten; vandaar dat een eerste stap wordt gezet tot verhoging van de stortheffing voor bedoelde reststoffen;

- de beoogde afbouw van het storten van huisvuil wordt verder gestimuleerd door de K-factor in de bepaling van de heffing voor het storten van huisvuil te verhogen van 0,75 tot 1 (onder sub 10° en 15° van artikel 47, § 2 van het afvalstoffendecreet);

- volgens de ladder van Lansink opgenomen in de VLAREM-reglementering verdient verbranden van afval voorkeur op het storten van afval; in die geest worden nieuwe heffingstarieven toegevoegd voor het verbranden van afvalstoffen afkomstig van bodemsaneringsoperaties alsook van recyclageresidu's (onder sub 26° en 29° van artikel 47, § 2 van het afvalstoffendecreet);

  volgens dezelfde benadering heeft de afvalverbranding met recuperatie van energie en/of grondstoffen voorkeur op afvalverbranding zonder deze recuperatie; daarom worden de tarieven voor deze laatste met 100 frank verhoogd (onder sub 27° en 30° tot en met 35° van artikel 47, § 2 van het afvalstoffendecreet);

- ten slotte een herformulering van de heffingstariefregeling voor de in Vlaanderen geproduceerde afvalstoffen die buiten Vlaanderen worden verwerkt; de huidige regeling voorziet slechts één tarief en dan nog uitsluitend voor verwerking in een ander gewest; deze regeling had vooral als doelstelling het EU-"nabijheidsprincipe" binnen Vlaanderen te stimuleren en tegelijk een structurele oplossing te helpen versnellen voor de verwerking van het huisvuil uit Vlaams-Brabant waarvan voorheen een belangrijk gedeelte in het Waalse gewest werd gestort; volgens het EU-"nabijheidsbeginsel" dient elke lidstaat immers maximaal binnen zijn eigen

grenzen een oplossing beschikbaar te hebben voor de verwerking van de geproduceerde afval; ondanks dit EU-beginsel blijken er nog steeds afvalstromen buiten Vlaanderen te worden verwerkt; om discriminatie in dat geval te vermijden, wordt met de nieuwe bepaling van sub 38° van artikel 47, § 2 van het afvalstoffendecreet eenzelfde heffingstarief vastgesteld ongeacht of de afval binnen of buiten Vlaanderen wordt verwerkt.

14° INRICHTING VAN HET LANDELIJKE GEBIED

a) Structuurplan Vlaanderen :

Naar aanleiding van de beslissing van de Vlaamse Regering werd de lopende studie van de localisatie van het agrarisch kerngebied verdergezet. De resultaten van deze studie zullen ingebracht worden in de wetenschappelijke onderbouwing en uitwerking van de gewenste ruimtelijke structuur zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Tevens kan deze studie de basis vormen van een aantal beleidslijnen in de aanpak van de ordening van het platteland, onder meer in de adviesverlening inzake de ruimtelijke ordeningsdossiers, in bebossingsprogramma's en inzake bestemmingswijzigingen en functietoekenningen.

b) Landinrichting :

In 1995 reeds werden de richtplannen goedgekeurd voor de projecten NOLimburg en De Westhoek. Voor de pilootprojecten Leie en Schelde en Grote Netegebied zullen de richtplannen in de komende maanden aan de regering kunnen voorgelegd worden.

Structurele aanpassingen aan de procedure

Op 6 juni 1996 heeft de Vlaamse Regering haar goedkeuring gehecht aan een gewijzigd besluit houdende nadere regelen betreffende de landinrichting. Hierdoor worden de structuren beter afgestemd op een meer werkbare aanpak. In oktober zal aanvullend aan dit besluit een richtlijn verstrekt worden aan de deputaties en colleges een evenwichtige samenstelling van de stuurgroepen van de projecten.

Subsidiering

Aangaande de subsidiëring is een eerste subsidiebesluit in voorbereiding dat de subsidiëring regelt voor de landinrichtingswerken van de Landmaatschappij, de polders en wateringen en de ruilverkavelingscomités. Dit besluit zal in de loop van het najaar aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd, zodat op basis van dit besluit, na goedkeuring, de voorziene middelen voor 1996 kunnen vastgelegd worden.

Een besluit voor de subsidiëring van particulieren wordt daarna uitgewerkt.

Ingevolge de principiële uitsluiting van de uit het investeringsfonds betoelaagbare werken van gemeenten en provincies uit de landinrichtingssubsidieregeling, moet onderzocht worden in hoeverre de realisatie van de landirichtingsplannen hierdoor in het gedrang komt. Een evaluatie hiervan zal aan de regering overgemaakt worden.

Decretale regelgeving

In het regeerakkoord is voorzien dat moet nagegaan worden hoe de bestaande instrumenten moeten worden aangepast om de onderlinge samenhang te garanderen en een projectmatige uitvoering mogelijk te maken. Om deze opdracht uit te voeren zal ik een deskundigencommissie aanstellen onder voorzitterschap van ir. J Demuynck en belasten met het opstellen van een uitgebreide conceptnota voor een voorontwerp van decreet aangaande de landinrichting. Op basis van deze conceptnota kan dan de nodige decretale regelgeving verder uitgewerkt worden.

c) Ruilverkaveling :

Op 1 januari 1996 waren in Vlaanderen 120 ruilverkavelingsprojecten afgewerkt voor een gezamenlijke oppervlakte van 143765 ha. Tevens waren 18 projecten in onderzoek voor een oppervlakte van 27000 ha en 16 projecten in uitvoering voor een oppervlakte van 25000 ha. Ongeveer 1/3 van het landbouwareaal is dus betrokken bij de ruilverkaveling tot op vandaag. In de loop van 1996 werd voor volgende projecten het onderzoek naar het nut bevolen: Adinkerke en Oostduinkerke, Stekene, Willebringen, Nazareth-Scheldekant Wellen en St.-Lievens-Houtem. Bij de uitwerking van de nieuwe projecten moet gestreefd worden naar plancontracten tussen de verschillende betrokken partijen. In de loop van 1997 zal in verschillende projecten conceptuele ervaringen met dergelijke plancontracten opgebouwd worden. Deze vorm van engagement is immers nog niet erg ingeburgerd en vergt een zekere opbouw om tot realistische en efficiënte engagementen te komen. In eerste instantie zal vooral rond beperktere en zeer concrete dingen met dergelijke contracten gewerkt worden.

15° NATUUR, BOS EN GROEN

a) Natuur

Op 24 juli keurde de Vlaamse regering het ontwerp-decreet op het Natuurbeleid en het Natuurlijk milieu goed.

Inmiddels werd reeds advies uitgebracht door de MINA-Raad, de SERV, de Vlaamse Hoge Raad voor het Natuurbehoud en op eigen initiatief de Vlaamse Hoge Bosraad.

De verdere procedurieële afwerking en implementatie van dit decreet wordt als de beleidsprioriteit met betrekking tot het natuurbehoud vooropgesteld.

Naast de totstandkoming van dit decreet zal ook werk gemaakt worden van de voorbereiding en afkondiging van de noodzakelijke uitvoeringsbesluiten om dit decreet in de loop van 1997 operationeel te maken.

Dit geldt o.m. voor het uitvoeringsbesluit op de Regionale landschappen waardoor continuïteit zal gegeven worden aan de lopende initiatieven.

Het decreet gaat uit van een planmatig beleid en van een natuurrapport waarin een beeld gegeven wordt over de toestand van de natuur in Vlaanderen. Het beeld over de toestand van de natuur zal uitgediept worden. Ook zal werk gemaakt worden van de actualisatie als beleidsinstrument van de biologische waarderingskaart.

In het ontwerp-decreet wordt de bindende taakstelling vooropgesteld om binnen een termijn van 5 jaar te komen tot de afbaking van 125.000 ha Vlaams ecologisch Netwerk- en 150.000 ha natuurverwevingsgebieden.

De nodige initiatieven zullen genomen worden om tot een projectmatige en zorgvuldige aanpak op maat te komen voor de afbakening van deze samenhangende Netwerken.

De implementatie van de internationale verplichtingen in het kader van de vogelrichtlijn, de habitat richtlijn en de Ramsar-gebieden zullen hierbij meegenomen worden.

Wat het gebiedsgerichte beleid betreft zal naast de 5 reeds bestaande ecologische impulsgebieden, de komende jaren 1997 en 1998 ook werk worden gemaakt van de volgende nieuwe impulsgesbieden :

- Grensmaas ;
- Midden Limburg Vijvergebied ;
- Bovenschelde.

Bij het gebiedsgerichte beleid zal verder gewerkt worden aan de verschilllende eco-systeemvisies. De continuïteit van het beleid inzake de erkenning van natuurreservaten en de aankoop van waardevolle stukken natuur is de basis voor de structurele onderbouwing van de basisprincipes van het natuurbehoud op lange termijn.

Het besluit tot subsidiëring van de aankopen van de erkende terreinbeherende verenigingen zal worden herzien om het goedkoop aankopen nog meer aan te moedigen.

De EU-verordening 20/78 zal met spoed worden geïmplimenteerd rekening houdend met de uitgangspincipes zowel van het Mestdecreet als van het ontwerp-decreet op het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.

Gestreefd wordt om met betrekking tot de aanpak van de natuur-educatieve initiatieven en de versterking van de ecologische infrastructuur en de natuurverbindingsgebieden te komen tot een goede afstemming met provincies en gemeenten.

b) Bos en Groen

Bijzondere aandacht zal besteed worden aan de bosuitbreiding waarbij vooral de aanpak van de stedelijke periferie in de bosarme provincies aan de orde zijn (stadsbos Kortrijk, Gentse, Zeebos Blankenberge)

In het kader van een lopende opdracht wordt ook nagegaan hoe de bosstructuur kan versterkt worden. Los van de bebossing in het kader van de EU-verordening 20/80 wordt een bosuitbreiding met ongeveer 10.000 ha vooropgesteld.

De bebossing van landbouwgronden in het kader van de EU-verordening 20/80 dient eveneens haar beslag te krijgen. De nodige initatiatieven zullen worden genomen om tot een daadwerkelijk implementatie over te gaan o.m. door middel van gerichte voorlichting. Daarnaast zullen criteria voor een planologische en ecologische verantwoorde bebossing worden uitgewerkt, zodat de dossiers in het kader van de EU-verordening 20/80 soepel en transparant kunnen afgehandeld worden.

T.a.v. het bosdecreet zal nagegaan worden hoe tot bijstellingen en verdere implementatie kan gekomen worden o.m. door de uitwerking van de lange-termijnvisie bosbouw. Initiatieven zullen worden genomen om het privé-bos de noodzakelijke duurzaamheid te geven.

Ten aanzien van het groenbeleid zal de complementariteit tussen het Vlaams Gewest, de provincies en de gemeenten bevorderd worden.

Ten aanzien van de jacht, het wildbeheer en de privé-visserij is het beleid zowel gericht op de continuïteit als op de bevordering van medegebruik en ecologische inpasbaarheid. In 1997 zal ook nadere invulling gegeven worden aan de wildbeheerseenheden.

16° LANDSCHAPPEN

De dynamische aanzet in het decreet van 16 april 1996 houdende bescherming van landschappen wordt geconcretiseerd in uitvoeringsbesluiten.

De vernieuwde aanpak van de "open ruimte"-problematiek en uitwerking ervan in voorstellen tot rangschikking van landschappen zal de uitdaging worden op korte termijn.
